

Vijf voor twaalf

Recent had ik een gesprek met twee stagementoren van een Vlaamse hogeschool. Ze haalden beiden aan dat er een attitudeprobleem is wanneer het gaat over studenten opleiden op de werkvloer. Het is pijnlijke realiteit dat heel wat studenten zorg- en verpleegkunde respectloos worden behandeld door verpleegkundigen en stagementoren. Om na te gaan of de kritiek die ik hier neerpen wel enige waarheid bevat, interviewde ik vijf bachelor- en vijf graduaatstudenten uit de opleiding verpleging. Ik stelde een vragenlijst op, bestaande uit concrete vragen over welbevinden en motivatie op de werkvloer. Ik deel met jullie de meest voorkomende en buitengewoon droevige antwoorden van deze tien studenten:

“Op school leren we zoveel technieken, maar niemand leert ons hoe we met zwaar zieke patiënten op een professionele manier kunnen communiceren.”

“Mijn stagementor op de afdeling vond dat ik niet goed een bedbad kon geven. Hij gaf zijn opleidingstaak door aan een andere collega en deze kreeg van hem de taak om mij te observeren terwijl ik alleen een patiënt aan het wassen was. Ondertussen werd genoteerd wat ik niet goed deed. Ik kreeg tijdens de verzorging op een zeer onbeleefde manier alleen maar negatieve feedback te horen en dit in het bijzijn van de patiënt.”

“Na vier weken stage kreeg ik van mijn docent een hele lijst negatieve feedback die het team over mijn had neergeschreven. Dit kwam zo hard binnen. Waarom kon men dit met mij niet bespreken op het moment dat het werkpunt

zich voordeed? Dan kon ik tenminste aan de slag gaan met deze feedback. Er was ook geen enkele positieve feedback.”

“Over hoe we moeten omgaan met stervende patiënten en het begeleiden van hun familie hebben we geen opleiding gekregen, dat maakt me onzeker.”

“Als laatstejaarsstudent vroedkunde heb ik ervaren dat ik bij delicate gebeurtenissen niet werd betrokken, bijvoorbeeld een moeder met miskraam of een spoedkeizersnede. Nu studeer ik af en weet ik niet hoe om te gaan met moeders die hun kind verliezen.”

“Op mijn eerste stagedag kreeg ik bij aankomst met grote zucht van de stagementor te horen: ‘Leuk, weer een groentje opleiden’. Het eerste contact was zo onvriendelijk dat het zorgde voor een werksfeer waarin ik mij onveilig voelde en helemaal mezelf niet kon zijn.”

“Tijdens drie jaar stage heb ik het gevoel van verbondenheid in een team amper twee keer ervaren.”

“Het tempo waaraan we zorg verlenen lijkt belangrijker dan de menswaardige wijze waarop we een taak uitvoeren en de uiteindelijke kwaliteit van zorg die we afleveren. Er is op de werkvloer zo weinig aandacht voor detailzorg. Ik vind het verschrikkelijk dat ik vaak de tijd niet krijg om iemands tanden te poetsen of haren te kammen.”

Voor mij was en is doceren het beste van mezelf geven en zo probeerde ik destijds als

stagementor het beste uit mijn studenten te halen. Je deelt je expertise, je daagt hen uit, je geeft hen kansen en bij een misser blijf je hen mogelijkheden tot verbetering aanbieden. Is het niet onze taak en verantwoordelijkheid om als leermeesters te zorgen dat onze leerlingen sterk staan? Dat ze constructief leren omgaan met de vele ellende die ze op hun bord krijgen gepresenteerd doorheen deze opleiding?

Je gaat als een volwaardig team van twee ‘samen’ aan de slag met je student, in tussentijd plant je de zaadjes en leer je hen de knepen van het vak. De focus lijkt voornamelijk presteren te zijn. Hoort het accent niet te liggen op ‘onze mensen’, onze studenten?

Is het niet zo dat ons onderwijssysteem in de zorg prima werkte voor bepaalde tijd, maar door een verschuiving en uitbreiding van technieken in ons zorglandschap en veranderde maatschappij er ook een wijziging nodig is op vlak van teaching en begeleiding? We lijken wel vergeten dat studenten ook gewoon maar mensen zijn die andere mensen willen helpen. Wij, verpleegkundigen met ervaring, dienen te zorgen dat vaak zeer jonge mensen het beste deel van zichzelf niet verliezen of vergeten. Zorg er als mentor voor dat ze als individu kunnen bloeien en groeien met de nodige empathie en kennis.

Tot slot zijn zij de experts van de toekomst, de handen die voor ons gaan zorgen op de dag dat wij oud en ziek zijn. Is het dan niet onze verantwoordelijkheid om dit opleidingsverhaal deels aan te passen en te herschrijven voor hen? Het is vijf voor twaalf.

Lien De Metsenaere Intensieve zorg- en palliatief verpleegkundige

Na 17 jaar werken op de ziekenhuiswerkvloer besloot Lien °1982, haar ervaringen uit de zorgsector neer te pennen. Het werd een verzameling van waargebeurde verhalen over bijzondere ontmoetingen met patiënten, en met vaak een kritische blik over het reilen en zeilen in de zorg. Momenteel is ze aan de slag als verpleegkundige-ambulancier en volop bezig met de oprichting van haar coachingpraktijk. Dit najaar verschijnt haar eerste boek ‘Omdat we allemaal doodgaan’.